

STEFAN SPJUT

STALLO

Tam venku jsou
opravdu trollové.
A kradou naše děti.

Stefan Spjut
STALLO

S

T

A

STEFAN SPJUT

LO

BRNO 2013

Stefan Spjut

Stallo

Copyright © Stefan Spjut, 2012

First published by Albert Bonniers Förlag, Stockholm, Sweden

Published in the Czech language by arrangement with Bonnier Group Agency,
Stockholm, Sweden

Translation © Azita Haidarová, 2013

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2013 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7491-125-5 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7491-126-2 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7491-127-9 (Formát PDF pro čtečky)

ISBN 978-80-7491-128-6 (Formát MobiPocket)

Stvol vršky přilepený k asfaltu venkovské silnice je dlouhý jako had. Ne, delší. Táhne se až do trávy ve škarpě. Chlapec přeje očima sliznatý stonek; vede do břicha nějakého šedého tvora. Hraboše. Je mrtvý, ale přesto se dívá. Očka jako černé korálky, strnule zkroucená packa.

Dveře se otevřou, máma na něj volá.

Hoch se nemůže od zvířátka odtrhnout.

Žena vystoupí z vozu.

Postaví se vedle syna. Nakrčí nos, brýle se jí posunou do čela.

„Někdo ho přeje!,“ vysvětlí malému.

„Ale co je tohle?“

„Střevo. Asi ho z něj vytáhl nějaký pták. Nebo zvíře.“

Syn chce vědět, co to bylo za ptáka. Nebo jaké zvíře.

„Pojď už,“ pobízí ho matka.

„Ještě jsem se nevyčůral.“

„Tak šup.“

Chlapec přitiskne tváříčku k oknu, na vrcholky vysokánských smrků však nedohlédne. Mezi koleny svírá velkou láhev fanty a občas zafouká do hrdla. Sklo je teplé stejně jako poslední doušky nápoje. Jsou v autě téměř tři hodiny; tak dlouho nikdy předtím necestoval.

Vůz zastaví, ale hošík nechápe, že jsou na místě.

Ocitli se uprostřed lesa, jenže chata nikde.

Všude samé stromy.

„Už jsme tu?“ zeptá se mámy.

Maminka chvíli nehybně zamyšleně sedí, pak vytáhne klíček ze zapalování, vystoupí a otevře dveře u synova sedadla.

Na chlapečka se vrhnou komáři, jako by na něj čekali. Slétají se ze všech stran, hemží se jeden přes druhého, chlapcova kůže vypadá jako tečkovaná. Hoch se je ani nepokusí odehnat. Strne, s batůžkem přehozeným přes rameno se zastaví a pronikavě zakvílí.

Matka hodí cestovní kabelu na kapotu, rozevře zip a vytáhne osušku. Zabalí do ní synka jako do pláště, cípy mu sváže pod bradou, popadne kabelu i igelitovou tašku s jídlem a rozběhne se vysokou trávou. Za ní se táhne zvlněná čára. Na mátově zeleném froté tričku mezi lopatkami se rýsuje podlouhlá propocená skvrna, kolem lýtek jí poletují zvonové džíny.

Syn vyrazí za ní, v ruksaku mu rachotí krabice s umělohmotnými figurkami. Jednou rukou svírá popruh, druhou si přidržuje ručník. Nestačí máminu tempu, její postava mu brzy zmizí z dohledu. Hoch zakřičí, aby na něj počkala. Žena je už v zatáčce daleko před ním. Otočí hlavu a houkne na syna, aby si pospíšil.

Pěšinu lemují pruhované vějíře hustého kapradí, o něco dále se tyčí hrbolaté kmeny smrků, pod nimi je černo. Chlapec běží, nad bzučícími chomáči trávy vlaje jeho plášť.

V oknech chaty se zrcadlí temný jehličnatý les. Plechová střecha je zapadaná šiškami, větvičkami a kusy staré kůry. Pod světlým nebem se vznášejí koruny mohutných sosen.

Matka už stojí na verandě. Se zlobně sevřenými rty se sklání u okna a rukou šátrá pod římsou.

„No tak,“ zamručí, vypáčí plech, vsune pod něj prsty a střídavě od fukuje na obě strany, aby zahrnala komáry.

Hoch rozváže ručník, přetáhne si ho přes hlavu jako šátek a dělá piruety. Sportovní botky klapou po dřevěné podlaze. Ve spárách mezi prkny jako obvykle vyrážejí stébla trávy a on je zašlapává. Na vyřezávaném zábradlí s figurálními ornamenty leží popelník. Chlapec se zastaví. V kalné vodě něco plave, snad moucha nebo chroust, nad hladinu trčí jen nožky. Kousek popojde a zjistí, že utopenců je několik. Popelník vypadá jako kotlík odporné polívky, takové, jakou vaří čarodějnice.

Maminka klečí a snaží se nahlédnout pod parapet.

„To snad není pravda,“ řekne mrzutě.

Pak začne hledat v trávě pod oknem.

Syn ji chvíli pozoruje.

Zmáčkne kliku.

„Mami,“ řekne, „je otevřeno.“

Matka postrčí synka do chaty, zvedne tašky, položí je na zem a zapráskne dveře. Hoch se zastaví před nástěnným koberečkem s tmavými pokrouceninami a vyvalenýma zvířecíma očima. Přemítá, co asi představuje. Že by to byla sova? Pak ho znovu štouchne mámina ruka držící igelitovou tašku studenou od krabice s mlékem.

„Honem!“

Zdá se, jako by její strohá slova v čemsi uvízla. V pavučině, kterou po sobě zanechalo předlouhé ticho. Chlapec to vycítí a znejistí. Nejraději by ještě chvíli zůstal na místě.

„No tak, hni sebou!“

Hošík vstoupí do místnosti a obezřetně se rozhlédne kolem.

Hrubé dřevěné panely jsou polepené látkovými tapetami, tu a tam je zdobí obrázky a zavěšené měděné nádoby. Pootevřenými dveřmi uvidí palandu. Tmavě zelené přehozy, z okrajů visí dlouhé trásně. Nakoukne dovnitř. Je to úzký pokojík. Vedle postele stojí stolička a na ní leží kniha. Za oknem roste strom, špičaté jehličí se tlačí na sklo.

Chlapec položí batoh na kuchyňský stůl, rozepne zip a vytáhne z něj starou plastovou krabici od zmrzliny. Na víčku je pomačkaná cedulka s nápisem *BIG PACK*. Opatrně sejme gumičku, ví, že by mohla prasknout. Na stůl se vysypou postavičky z umělé hmoty. Figurky z velkého balení sušenek *Kačer Donald* jsou spletené do sebe, jako by chtěly dát najevo určitou sounáležitost. Pak má ještě šmouly a zvířátka. Hrošíka s obrovitou rozevřenou tlamou. Gorilího samce, který si pěstmi buší do hrudi. Taky sedícího panáčka. Původně řídil traktor, ale ten se už ztratil. Panáček je celý modrý. Včetně hlavy.

Naproti kamnům stojí malá pohovka. Chlapec se na ni usadí, v pěstičce svírá šmoulu. Nad hlavou se mu sklání skládané látkové stínidlo stojací lampy. Žárovka chybí, v objímce zeje jen díra. Chata patří pánovi, co pracuje s mámou, a chlapečka by zajímalo, proč má ten strejda lampu bez žárovky. Možná ze stejného důvodu, z jakého nemá televizi.

Dlaněmi přejeđe po hořčicově žlutém potahu. Je samý uzlík a hošík ví, že kdyby se na něm moc vrtěl, mohl by si o hrubou látku odřít kůži.

Zamíří do kuchyňky. Lednička je tak mrňavá, že se musí sklonit, aby ji otevřel. Nic v ní není, nesvítí ani nechladí. Dveře se nedovírají, musí na ně pořádně přitlačit. Podlaha i stěna nad kuchyňskou linkou jsou ze stejného materiálu, z hnědočerveného korkového linolea s drobným šestihranným vzorkem.

Na hřebíku visí umělý česnekový cop. Hoch na něj ukáže a zeptá se, zda si ho může půjčit. Matka přikývne, syn si přistaví stoličku ke kuchyňské lince, vyleze na ni a sundá pletenec. Ne že by s ním byla nějaká velká zábava, chápe, že je jen na ozdobu. Štípe do tuhých neživých palic a zkouší, jak pevně jsou spojené, a maminka zatím zotvírá všechna dvířka a šuplíky. Nahlédne dokonce i do lednice, pak ji zabouchne.

Chlapeček prohlásí, že podlaha je na zdi.

„Jo,“ povzdechne si máma. „A zed' na podlaze, vid'.“

V chatě je zavedená elektřina, pro vodu a na záchod musejí ven. Napřed si vzájemně vetřou do tváří tuhý repelent v tyčince, na které je obrázek komára s dlouhýma nohama, a pak se vydají ke kadibudce. Aby chlapec věděl, kam má jít, kdyby se mu chtělo kakat; vyčůrat se může kdekoli.

Na hlavu si natáhne červenou kapuci a drží se v těsném závěsu za mámou, která kolem sebe plácá rukama a nadává na komáry.

„Zvykneme si,“ slibuje synkovi. „Na místní nejdou, nejvíc mají spađeno na lidi, co nejsou odsud.“

Hošík mlčí a mává pažemi. Rázují za sebou jako na přehlídce.

Budka stojí těsně u smrku a žena musí odsunout pichlavé větve a zády je přidržet, aby se dostali ke dveřím. Chlapec je připraven na ošklivý zápach a raději dýchá pusou. S očima navrch hlavy vyhlédne zpod máminy paže. Stěny jsou obložené sololitovými deskami, vlhkost na nich vytvořila temné skvrny připomínající mraky. Vedle prkýnka s opravdovým poklopem leží hromádka časopisů. Parapet u okna je plný hmyzích mrtvolek. Nad vysušenými polorozpadlými tělíčky visí potrhaná záclona připevněná k desce připínáčky.

Pro vodu se chodí ke studni. Zeleně natřená pumpa vypadá na sluncem zalitým trávníku jako podivný sukovitý strom. Voda z ní však neteče; ať máma tahá za držadlo sebevětší silou, ze studny se ozývá jen řinčení. Maminka je zjevně rozzlobená. Hlavu si ovázala strakatým kapesníkem, špičkami prstů šmátrá pod jeho okrajem a zuřivě si mne poštipané čelo.

„Zbylo nám ještě něco k pití?“

Syn zavrtí hlavou. Všechno vyzunkl do poslední vlašné kapičky. Žena zmizí v chatě a po chvíli se vrátí s hrncem.

„Pojď,“ vyzve malého a překročí nízký dřevěný plůtek.

Prudce odhrne uschlé šedohnědé smrčí, až se zdá, že ho zlomí, je však překvapivě pružné. Chlapec stoupne na tlustou větev zabořenou hluboko do mechu, druhý konec se znenadání malinko nadzdvihne. Jako by větev zvědavě vystrčila hlavu a chtěla se podívat, kdo to sem přichází, kdo ji tu ruší.

Za drsnými kmeny jehličnanů se blyští vodní zrcadlo obrostlé chocholatou trávou, vysoké trsy se odrážejí v močálovém jezírku. Pluje po něm i obloha s běloskvoucími obláčky a zubaté koruny smrků. Máma si sedne na bobek a ponoří hrnc do vody. Chlapec kolem sebe šermuje pažemi, aby odehnal komáry, a sleduje její počínání. Budou tu vodu opravdu pít?

„Uvidíš,“ řekne úsečně žena.

S plným hrncem zamíří zpět k chatě. Drží ho v jedné ruce, nedbá na to, že voda šplíchá přes okraj, a chlapi je to jedno, stejně by se jí nenapil. Pak máma vlije obsah nádoby do otvoru na vršku pumpy.

„Musím navlhčit manžetu,“ vysvětlí mu, popadne držadlo a pumpuje. Pracuje pomalu a ve tváři má tak soustředěný výraz, že hoch spolkně všechny otázky a vzrušeně čeká, co se bude dít. Ohání se po komárech, ale nepustí z mámy oči.

Nejprve se ozve stejné zařinčení jako předtím, pak to ve studni zachrčí a zasyčí. Je to dobře, nebo špatně? Chlapec neví, jen hledí na maminku, která stále tahá za rukojeť. Při každém pohybu se zašklebí, ale on nedokáže odhadnout, co si opravdu myslí.

Z pumpy vyrazí rezavý chrchel, po chvíli voda zesvětlá, silný proud pleská o travu. Je žlutý, ledový a páchne zatuchlinou; určitě to způsobila máma, když do té škvíry nalila špinavou vodu z lesa.

„Víš, co jednou udělal dědeček?“ zeptá se matka, pověsí na pumpu kbelík a tajemně se usměje.

Hoch zakroučí hlavou.

„Vyčůral se do plechovky a pak to nalil do pumpy.“

Nedělá si z něj maminka legraci?

Vždyť se směje.

„To je fuj, co?“

Chlapec zmateně hledí na kbelík.

Voda stoupá, plast potemní.

Maminka natrhá kytici s dlouhými stonky, strčí ji do vázy a tu postaví na stůl. Květiny vydávají silnou kořeněnou vůni. Prý je to heřmánek. Chlapec zjistí, že po bílých okvětních plátcích lezou drobouncí broučci, ale máma řekne, že to nevádí. Pár jich spadne na stůl. Hoch se musí sklonit přímo nad ně, aby černé tečky na tmavě žilkované dřevěné desce vůbec rozeznal. Miniaturní tělíčka se rychle pohybují, tvorečkové zjevně vědí, kam mají namířeno. Hoch se je několikrát pokusí prstem přimět, aby změnili směr, ale marně.

„Mami, víš, jak jsou ti broučci malí?“

„Určitě jsou úplně malilinkatí.“

„Jsou tak prťaví, že když na ně sáhnu, hned umřou.“

Večer si vlezou do postele a zachumlají se do peřin potištěných velikými pohádkovými květinami se zakroucenými listy. Do oken vsadili síť proti komárům, ale brzy se celá chata rozezvučí cvrkotem lučních kobylek.

„Slyšíš?“ zašeptá máma se rty přimknutými k synkovým kučerám. „Nepřipadá ti, že koníci cvrkají tady uvnitř? Jako by byli schovaní v chatě a hráli jen pro nás. Třeba pod postelí.“

Chlapec přikývne. Pak se mámy zeptá na salaše, o kterých mu vyprávěla v autě. Kde jsou?

„V lese.“

„Půjdeme se na ně podívat?“

„Možná.“

„Opravdu?“

„Uvidíme.“

K ránu se rozprší, déšť ne a ne ustát. Matku s chlapcem probudí bubnování kapek do plechové střechy. Je šero, venku lije jako z konve. Teď už v chatě nejsou kobylky, ale déšť; bez přestání padá z oblohy, až jim oběma připadá divné, že stále leží v suchu. Okapy přetékají, voda crčí do trávy. V pokoji je zima.

„Mami, prší.“

„Nevidíš moje brýle?“

Hoch brýle samozřejmě vidí — leží na hromadě komiksů pod postelí. Natáhne se po nich a podá je mamince. Obroučky jsou z průhledného plastu, skla veliká jako šálek na čaj. Žena si je nasadí a pak do syna žertem strčí bokem, až chlapec skoro vypadne z postele. Je to jejich hra. Hoch mámu štípe pod noční košilí, jeho ruce jsou kousaví krabi.

„Ledoví krabí!“

Lijavec buší do popelníku na verandě takovou silou, až voda klokotá a stříká kolem. Teď čarodějnice vaří tu svou ošklivou polívku, pomyslí si chlapeček. Dřevěný sedák od židle je studený, takže si raději sedne na bobek a tričko si přetáhne přes kolínka, na kterých mu naskočila husí kůže. Čeká na snídani. Znovu se začne matky vyptávat na salaše, je to k nim daleko?

„Až někdy jindy,“ řekne máma.

Hoch hlasitě protestuje, ale maminka mu vysvětlí, že s sebou nemají pláštěnky. Malý zklamaně brumlá: má přece holínky! Nedá mámě pokoj, dokud ho nepohladí po vlasech.

Pak na syna pohlédne. Lesklá hnědá ofina jí dosahuje až k obroučkám brýlí. Čelo má úplně zakryté.

Posnídají studenou šípkovou polévku a obyčejný chléb s trochou margarínu.

„Suchý chleba po ránu,“ řekne vesele matka.

„Hodí se jen pro vránu,“ doplní ji syn.

Pak hrají karty. *Hladovou lišku.*

Chlapeček je hotový přeborník. Ví, že je třeba být neustále ve střehu a vynést co nejvyšší kartu, aby spoluhráče trumfl. Proto se ta hra takhle jmenuje, člověk si musí počínat lstivě a nenápadně. Tohle máma nikdy nepochopila; brada jí těžce spočívá v dlani, očima bloudí

po kartách, ale nemá šanci. Hoch ji pokaždé přebije a vítězně plácá dlaní do stolu.

Nakonec to matka vzdá a natáhne se s knížkou na pohovku. V tašce si přivlekla celou hromadu knih. Nohy si položí na postranní opěrku a zatíná prsty, až jí na chodidlech vystupují šlachy. Nehty má červeně nalakované. Na krku nosí řetízek a při čtení ho popotahuje sem tam. Nemá smysl ji přemlouvát, to chlapec moc dobře ví.

Přiklekne k železným kamnům, otevře dvířka a do otvoru nacpe všechny své figurky. Panty skřípou, hošík pronikavě piští. Z kamen se stalo vězení a panáčkům se v něm ani trochu nelíbí — vždyť uvnitř je to učiněná hrůza. Tma jako v pytli, k jídlu jen popel. Ale můžou si za to sami! Goofy se pokusí upláchnout, ale chlapec ho dožene u koše na dřevo a přes psovo zoufalé vytí ho strčí zpět do začazené cely.

Maminka se mu směje.

To se kloučkovi nelíbí a hned zmlkne.

Později dopoledne déšť ustane a chlapec zahoří nadšením: teď se půjdou podívat k salaším! Matka však zavrtí hlavou. V lese to není o moc lepší, pořád tam kape ze stromů, všude je vlhko.

„Hned bychom byli promočení jako myši,“ zamumlá a obrátí list.

Potom dodá:

„Vždyť můžeš jít ven sám, jestli chceš.“

To může.

Chlapec si natře repelentem čelo, tváře, hřbety rukou a prsty. Pak si tyčinkou přejede i rukávy a džíny. Pro jistotu.

Obuje si holínky, přes hlavu si vyhrne kapuci od mikiny, vyklouzne ven a rychle za sebou zaklapne dveře.

Pozemek není velký, jen malá mýtina v lese, a klučík je s průzkumem brzy hotov. Napřed nahlédne do dřevníku. U stropu se vznáší šedobílá koule. Vosí hnízdo. Zdá se, že je neobydlené, ale hoch se k němu neodváží přiblížit.

V další kůlně najde krocket. Barva na míčcích je oprýskaná. Popadne jednu palici a zaklepe na okno, aby se mamince pochlubil svým objevem. Máma se tváří odmítavě, nemá na hraní náladu, a když chlapec otevře dveře do chaty, odbude ho slovy:

„Teď ne.“

Hoch na ni dále doráží, ale matka je neoblomná:

„Zavři!“

Klouček prohání dřevěné koule po trávě, ty však okamžitě zapadnou do houští u plotu. Palicí jednu vyšťourá a prohlédne si ji. Určitě to není ta, kterou do roští vstřelil. Je jiná, téměř bezbarvá, hoch je přesvědčený, že byla původně zelená. Napadne ho, že koule mají v keři tajnou skrýš.

Vrátí se do kůlny. Je tam spousta jiných hraček. V popraskaném děrovaném košíku leží létající talíř, pod ním je složený nafukovací balon. Hošík nadouvá tváře a funí, co mu síly stačí, ale je to marné. Rozběhne se do chaty a čeká, zatímco máma fouká a fouká.

„Už se mi z toho točí hlava,“ řekne.

Chlapec před sebou kope modrobílý míč. Bum, ozve se, ale nic jiného se s balonem dělat nedá.

Vyzkouší i létající talíř, ale moc daleko nedohodí. Ať se snaží sebevíc, disk stejně pokaždé spadne do trávy.

Les je stále ponořen do ticha, které s sebou přinesl déšť.

Z příkrých, vlhkem se lesknoucích smrkových stěn se tu a tam ozve osamělé ustrašené pípnutí. Klouček pomalu kráčí po pěšině, zakloní hlavu a pátrá po ptácích, ale nikde nic. Smrky skrývají vše, co se děje v jejich nitru. Mají svá tajemství.

Všude to bublá, crčí a zurčí. Kape a krápe. Mokrá schýlená vegetace září a otírá se o něj. Jako veliké kartáče v automyčce, co šlehají do oken, napadne ho. Občas se kolem mihnou růžové proužky. Tyhle květiny se jmenují vrbky, to se snadno pamatuje. Vypadají jako liščí ohony.

Za chvílku dojde k autu, v lese se zablýskne hnědý lak. Vlastně ani neví, co tam bude dělat. Možná jen nakoukne oknem dovnitř a potom se vrátí zpátky.

Objeví však potůček. Vytéká pod pěšinou, pak se ztrácí mezi stromy. Voda je úplně zelená, takže na dno vidět není, ale strouha zřejmě nebude hluboká. Zapřemýšlí, kam asi vede, a rozhodne se, že půjde po proudu.

Opatrně klopýtá po vyvýšených drnech a travnatých chomáčcích. Vyhýbá se nejistě vyhlížejícím místům a proláklinám. Přískoky po pařezech a kamenech pokračuje kupředu. Uši má zakryté kapucí, slyší

jen praskání šišek a větévek pod holínkami a svištění větru v mokřích vrcholcích stromů.

Salaš je dřevěný nenatřený domek — v tomhle má jasno. Nikdo v něm nebydlí, ale v dávných dobách v takových boudách žila zvířata. Sama.

Zvířecí příbytek. Jak může takový domeček asi vypadat? Má vůbec okna? A pokud ano, moc by ho zajímalo, jestli u nich ta zvířátka po stávala a otráveně vyhlížela ven. Chlapec si je jistý, že se zvířata často nudí. Jsou na to tak zvyklá, že si ani neuvědomují, jak strašně se nudí. Vůbec o tom nevědí.

Strouha zmizí za neproniknutelným houštím a rozježeným rákosím. Hoch čvachtá bahnem, holínky i kalhoty má za chvílku úplně mokré — dokonce mají i jinou barvu. Zebou ho lýtka. Maminka měla pravdu; chlapec zvažuje, zda se nemá obrátit a jít zpět.

Vtom spatří lávku a změní názor.

Dva zpuchřelé kmeny, do nichž někdo příčně zatloukl klacky jako zábradlí.

Že by ten můstek vedl k salaším? Chodí po něm zvířátka?

Klučík se zastaví, a protože má ledové nohy, chvílku váhá.

Voda pod lávkou vypadá jako smaragdová dračí kůže. Určitě je jedovatá. Tamhle pluje smrková šiška. Přesně tak může dopadnout, jestli si nedá pozor. To dobře ví. S obličejem pod hladinou by se bez hnutí vznášel ve vodě. Byl by z něj utopenec.

Přidrhuje se zábradlí a pokračuje v cestě. Na okamžik se mu sevře srdce, jako by mu máma v hrudi pohybovala rty, ale to už je v zeleném moři na druhé straně. Tráva je tak vysoká, až se v ní ztrácí. Když zafouká vítr, stvolý se naklánějí, šustí a tajemně šepotají.

Takhle žijí některá zvířata. Třeba hraboši. Hoch vidí jen dlouhatánská ostrá stébla, která se o sebe třou. Napřaženými rukama odhrnuje šelestící vlny, jimiž se prohání vítr. Takhle to dělá hraboš. Zrovna takhle.

Obnaží jedno ucho, v trávě cosi hlasitě šumí. Hoch pochopí, že se znovu dalo do deště. Ale ve vzduchu to vidět není. Několikrát zamrká a pohlédne ke slunci. Za mlhou rozpitými jehličnatými korunami spatří bledé světlo. Po komárech tu není ani památky. Zřejmě se jim nechtělo letět tak daleko.

Chlapec kráčí po mechu stále dál a dál.

Vtom se mu pod nohama zaleskne voda a hoch okamžitě ustoupí stranou. Močály nemá rád. Boty mu tu a tam uvíznou v bahně, jako by ho chtělo vcucnout, a když si téměř vyzuje nohu z holínky, má toho dost. Nevrátí se však k lávce, ale zamíří šikmo přes mech mezi několik bílých březových kmenů, které viděl už předtím. Les záhy zhoustne.

Našlapuje po zeleném koberci. Měkoučký mech se tlačí úplně všude, šplhá dokonce i po stromech. Kameny jsou jím obrostlé, všechny vypadají krásně hebké a kulaté. To se malému líbí.

Široké větve se nad ním klenou jako střecha, takže si vůbec nevšimne, že prší, nedolehne sem ani vítr prohánějící se obrovskými travinami.

Hoch hledí do nitra lesa.

Kolem vládne naprosté ticho. Působí téměř zlověstně.

Vše zmrtvělo, nepohne se ani lísteček na keři, ani stéblo huňaté trávy.

Kmeny natěsnané vedle sebe propouštějí jen tenounké proužky světla.

Chlapec zachází stále hlouběji. Řídí se tím, jak ho vede les, jak se před ním otvírá či zavírá.

Na špičce smrku visí hrozny zlatohnědých tlustých šišek. Ještě nikdy je neviděl na stromě, pouze popadané na zemi. Vypadají jako ptáci. Zvedne šišku a mrští ji vzhůru, ale tak vysoko se mu dohodit nepodaří.

Zmocní se ho házecí vášeň. Vrhá kolem sebe šišky, jehličí i kusy kůry. Za chvíli ho to omrzí, poškrábe se na tváři a pocítí slabý hlad. Už je venku hodně dlouho.

Na keříčcích zahlédne několik modročerných kuliček. Posadí se na bobek, jednou rukou trhá borůvky. Druhou si zastrčí do rukávu, takže mu koukají jen prsty, a ohání se jí po komárech.

Moc si ale pochutnat nestačí: pod kapuci zalezou komáři, neustále mu narážejí do tváře, otírají se o řasy a o rty a pronikavě mu bzíkají v uších. Ten zvuk je snad ze všeho nejhorší — stejně ostrý jako jejich sosáky. Ale jakmile ucítí pach repelentu, dají se na ústup. A máte to, pomyslí si klučík.

Na zemi nic zajímavého není, vše, co na ní leží, je mrtvé a neuspořádané. Puklý strom s vyhřezlou dužinou světlečervenou jako maso, opodál zpráchnivělý březový kmen. Kolem se povalují tenké cáry bílé kůry. Hoch do dřeva štouchne špičkou boty a opatrně našlápne. Je úplně měkké.

Další kmen je porostlý nažloutlými placatými houbami připomínajícími uši. Pokouší se je spočítat, ale je jich moc. Kolik uší může takový strom mít? Komáři mu neodbytně dotírají na obličej a chlapec to vzdá.

Vykotlaný pařez vypadá jako džbán schovaný v borůvčí. Otvor lemuje zelený mechový límec. Hoch do něj nakoukne, ale nic zvláštního neobjeví, jen spleené kusy vlhkého jehličí. S chutí by do něj strčil ruku a prozkoumal dno — třeba tam spí nějaká myšička —, ale neodvážá se.

V dálce se míhá datel, nehlučně přeletuje ze stromu na strom, mezi kmeny vypadá jako čárka. Chlapec ho zachytí koutkem oka.

Vstane, opět vyrazí na cestu, tiše si prozpěvuje a veselým hlasem si povídá sám se sebou. Nijak zvlášť se nebojí, maminka mu přece říkala, že v lese není nic nebezpečného. Žádní vlci ani medvědi, nikdo, kdo by ho chtěl sníst. Kromě komárů.

Když se před ním vynoří vyvrácený strom, v břiše ho přece jen zaletchá strach; kmen vypadá jako skřítek. Stojí tam a číhá na něj. Lesní skřítek bez tváře. Takový, který před ním neuteče.

Je úplně jiný než ostatní. Široký, neforemný, neochvějný a temný. Hoch dlouze váhá, otálí se svěšenýma rukama, než se kolem vývratu odváží projít. Puklinu ovíjejí zkroucené kořeny, v zemi zeje jáma zastíněná kapradím, mezi lístky je černočerná tma. Záludná a hluboká. Někdo v ní určitě bydlí, tím si je hoch stoprocentně jistý. Kdoví, třeba je to jezevčí nora. Jezevci žijí pod zemí. Vztekli tvorové s malýma očkami. V noci šmejdí kolem, rýpají se v zemi a funí.

Chlapec hledí do temného otvoru, vtom poblíž cosi zašustí.

Jako by těsně u něj kdosi plíživě našlápl.

Hbitě si stáhne kapuci a nastraží uši.

Očima bloudí po smrcích strakatých lišejníkem.

Něco to bylo, to ví jistě.

Nepatrně ustoupí na stranu a natáhne krk, aby dohlédl za vývrat. Co když z nory vylezl jezevec a zuří, že mu nakukoval do domečku? Nemá však odvahu se o tom přesvědčit.

Pak se cosi pohne. Kolem se kmitne šedohnědý kožich.

Viděl ho.

Hoch upaluje k řídnoucím stromům na okraji lesa, za světlem.

Pod holínkami praskají větvičky a šlahouny.

Vyškobrtá se na pěšinu. Teprve tam se zastaví a rozhlédne. Zběsile plácá rukama kolem tváří, aby zaplašil komáry. Jeho strach je zjevně povzbudil.

Matka je schoulená na pohovce a čte si. Když chlapec vrazí do dveří, pohlédne na něj, mezi obočím se jí rýsuje ostrá nepatrná vráska. Knížku si přeložila napůl, aby ji mohla držet v jedné ruce, kolem prstů druhé ruky si omotala řetízek, až se jí zařezává do kůže na krku.

Zeptá se synka, kde byl, ale vzápětí si všimne, že je celý promočený. Odloží knížku a pomůže mu svléct bundu. Vlhké vlásky mu trčí jako bodliny, tričko se na bříšku vyhrnulo. Chlapec si ho rychle stáhne a zadrmolí, že viděl nějaké *zvíře*.

„A copak to bylo za zvíře?“

„Prostě zvíře.“

Matka mu drsnými pohyby zuje holínky. Mokrý ponožky, chodidla červená.

„Magnusi,“ povzdechne vyčítavě.

Pak si hoch musí lehnout na záda, aby z něj máma mohla stáhnout džíny. Mokrý látka se mu přilepila na kůži. Magnus bouchá hlavou do podlahy a oba se rozchechtají.

„Tak pusť!“ zvolá maminka.

„Nemůžu!“ kucká hošík.

Nakonec musí znovu vstát a poskakovat po zemi, aby kalhoty se třásl. Máma se zeptá, jestli se koupal. Snad nebyl u močálu?

Z otevřené tašky na podlaze vytáhne suché spodky s obrázky motorek a veteránů plivajících oheň. Hoch si je oblékne, pak si vyleze na pohovku a schová se pod deku. Zip matrace ho studí na stehně, snaží se od něj odtáhnout. Potah je ještě vyhrátý od mámina těla, ale ostrá látka ho dře do nohou.

Máma s čímsi šustí za košem na dřevo; strká do bot koule z nového papíru, svršky rozvěsí na židle kolem stolu.

Chlapeček si chce povídat o zvířeti, které viděl. Bylo šedé.

„Ale co to bylo za zvíře?“

Malý s otevřenou pusou přemýšlí.

„Myslím, že to byl rys.“

Máma zavrtí hlavou.

„Rys sotva.“

„A co vlk?“

„Určitě to byl nějaký pták. Většinou to bývají ptáčci.“

„Ne. Nebyl to ptáček. Mělo kožíšek.“

Máma se posadí k synkovi na pohovku. Ukazovákem mu odhrne čupřinu z čela a vyndá z ní kousek jehličí. Hoch zírá z okna a v myšlenkách je stále v lese.

„Bylo to zvíře, mami.“

Máma přikývne.

Venku se opět rozprší, do střechy prudce bubnuje déšť.

Podél stezky září polehlé vrbky. Všechno je po lijáku zploštělé, změněné a štavnatě lesklé. Stále ještě poprchává, zvedl se vítr. Borovice se kymácejí, světlé listnáče se třepotají, občasné poryvy vrhají dešťové kapky na okenní tabulky, přímo proti Magnusovu obličejí. Vichr prohání kolem chaty modrobílý nafukovací míč, chlapec nikdy neví, kde přesně balon je.

Na parapetu leží suchá hmyzí tělíčka, jako by se mouchy natěsnaly vedle sebe, aby společně umřely. Jsou tu i rozpadlé vosy. Motýl s křídly přitisknutými k sobě jako listy v knize. Člověk by skoro řekl, že je živý, protože barvy ani trošku nevybledly. Hoch se zeptá matky, jak se ten motýl jmenuje, máma si však není jistá.

„Možná paví oko. Nebo babočka kopřivová...“

Chlapec se natáhne po dózičce z březové kůry, která leží na stole. Ví, že je prázdná, ale přesto do ní mrkne. Něco v ní chybí. Ale co?

Pak dostane nápad: prsty uchopí motýla a vloží ho dovnitř. Počíná si opatrně, a když krabičku přiklopí víčkem a zatřese jí, uslyší zachrastění křídel. A je to.

Les pohltila tma, kolem lampy u dveří poletují můry. Šustivě narážejí do svítící koule jako očarované, jako by se chtěly dostat dovnitř. Hošík se je s kartáčkem v ruce marně pokouší spočítat. Můry se ani na chvíli nezastaví, jen jedna sedí na stěně. Hnědavý ochmýřený trojúhelníček. Proč se nehýbe? Možná spí. Ačkoli je noc. Je jiná než ostatní, dumá Magnus. Všichni nejsou stejní.

Maminka je předkloněná, rukou se opírá o zábradlí verandy.

„Tak pospěš si s těmi zoubky,“ vybidne syna přes rameno, vyndá si kartáček z úst a vyplivne bílou tekutinu do trávy.

Máma stiskne vypínač, po tapetách se rozlije světlo.

„Ale jen chvílku!“

Magnus přikývne.

Máma mu čte z nového komiksového časopisu, ale uprostřed jedné bubliny se zarazí. Syn zvedne hlavu z její paže a s otevřenou pusou civí na okno.

„Něco jsem slyšel!“

Matka se opře o loket a také naslouchá. Kobylky stále předou svou cvrkavou melodii. Ženin obličej je ve stínu palandy bledý, oči vypadají jako temné jámy. Rty má pootevřené.

Pak se opět sveze na postel.

„To nic nebylo.“

Ale chlapec tomu nevěří. Seskočí na podlahu a odhrne ručník zařehovaný na okně místo záclony. Natáhne krk a hledí na pěšinu za černými příčlemi ohrady.

„Venku něco chodí. Něco obrovského.“

Máma už má hlavu na polštáři.

„Jdi ty,“ řekne.

Pak hoch zaleze zpět pod peřinu.

Je však napjatý.

Uši má nastražené.

„Mám ti ještě číst?“

Magnus popotáhne a přikývne.

Když po chvíli zhasnou, na střeše cosi zadrnčí.

Prší, déšť opatrně ťuká do plechu jako na zkoušku.

V pokoji píská komár, ale zdá se, že k posteli netrefí. Občas bzučení nakrátko ustane. Vyčkává, pomyslí si chlapec.

„Mami,“ řekne.

Ale máma už spí.

Na podlaze se chvěje tenký sluneční paprsek, vzápětí zmohutní a změní se v ohnutý světelný střepec divoce vystřelující všemi směry podle toho, jak ručníkem povlává větrník. Hoch si hová na břicho, zadívá se na hromadu komiksů, pak natáhne ruku a otevře vrchní časopis. Slon Pellefant.

Malý čaroděj Filur není moc hodný. Je tam myška, jmenuje se Pip. Obyčejně sedává Pellefantovi na čepici. Vlastně to není čepice, ale žlutá dečka s červenými střapečky. Stejnou slon nosí i na zádech.

Hošík nakoukne i do dalších komiksů, ty jsou černobílé. Kovbojky. Tváře s úzkýma očima. Slova cedí mezi zuby. Práskají revolvéry. Nějaký kovboj dostane ránu. Umírání asi hodně bolí. Muž je celý zkroucený, ruku si tiskne na břicho. Prsty má zahnuté jako pařáty. Magnus prolistuje časopis až na poslední lesklou stránku se stručným popisem obsahu dalšího čísla a pak se po špičkách vyplíží do kuchyně.

Za oknem se cosi pohne. Stojí tam maminka, vlasy se jí v ranním sluníčku blyští jako kov. Nad něčím se sklání.

Chlapec opatrně štouchne do dveří a máma se ihned narovná.

„Co děláš?“ zeptá se klouček.

Velká bunda z ní visí jako plandavý kabát. Na jedné ruce má velkou koženou pracovní rukavici.

„Myslím, že tady někde musí být netopýr,“ vysvětlí mu máma. „Mrtvý.“

„Vážně?“ chce vědět syn a popojde k ní.

Společně hledají, ale netopýra nakonec najde on.

Drobné zvířátko visí na stvolech trávy jako hnědý uschlý list; není dost těžké, aby sklouzlo až na zem. Magnus ještě nikdy netopýra neviděl. Vůbec netušil, že jsou takhle malí. Zpod křídla vyčuhuje dlouhý podivný dráp. Máma ho za něj chytí. Svráštělá blána je křížem krážem protkaná nitkovitými žilkami. I velikánské uši jsou potažené touž staře vypadající kůží.

„Má kroužek,“ podotkne chlapec.

Žena zvedne mrtvolku o kus výš, tenké křídlo získá ve slunečním svitu ostře narudlý odstín. V netopýřím uchu se zablýskne stříbrný kroužek.

Máma se ho obezřetně dotkne ukazovákem.

„Proč ho tam má?“

„To nevím,“ odpoví zamyšleně máma. Vezme kroužek mezi prsty a zblízka si ho prohlíží.

„Zřejmě ho někdo označil...“

„A proč umřel?“

Máma neodpoví a chlapec zopakuje otázku.

„Proč umřel, mami?“

Žena stále studuje kovovou značku a nepřítomně odpoví:

„V noci do mě narazil. Šla jsem ven na malou. Vletěl přímo do mě. Sem,“ dodá a rukou se dotkne spánku.

Pak pustí kroužek a pohupuje bezduchým uzlíčkem sem tam, jako by chtěla ukázat, jak zbrkle si netopýři někdy počínají.

„Zřejmě ho zmátla moje noční košile. Netopýry přitahují světlé barvy. Zamotal se mi do vlasů, já ho vyškubla a odhodila. Rovnou sem do zdi. A on umřel. Je tak maličký, nechtěla jsem mu ublížit, jen jsem se ho chtěla zbavit.“

Máma kývá rukou, zvířátko bezvládně létá nahoru a dolů.

„Uděláme mu hrobeček, chceš?“ zeptá se synka.

Chlapec se skloní ke škaredému čumáku. Z huňatého kožíšku zírají dvě černá lesklá očka. Z tlamičky vyčuhují zoubky ostré jako střípky skla.

Hoch zavrtí hlavou.

„Opravdu ne?“ zeptá se zase matka.

Syn znovu odmítne.

Máma přejde přes trávník a odhodí tělíčko za plot do kopřiv, do zeleného šera. Pak prudce zapumpuje, až táhlo zaskřípe, umyje si ruce a otře si je do noční košile vykukující ze staré bundy.

Potom společně posnídají venku. V oslňujícím slunečním svitu. „Musíme si na slunce dát pozor, je ostré,“ řekne máma a roztáhne na verandě deku. Tuhá tráva mezi prkny tvoří na dece špičky. Dupou po

ni, dokud se jim podlahu nepodaří vyrovnat. Z poletujících komárů si nic nedělají, je jich jen pár a zjevně nevědí, co chtějí.

Oba se s chutí pustí do francouzské vecky a kaviárové pasty, mlaskají a pokukují po sobě. Hoch sedí na bobku, máma si hová v tureckém sedu, kolem jednoho kolene se jí vine paprsek jako obvaz. Chlapec má obličej zastíněný bílým plastovým kšiltem s nápisem *BARVY NORDSJÖ*.

Máma mu mezi sousty vykládá, jak se babička spřátelila s komáry. Jednou si totiž vyšla na borůvky a oni ji tak hrozně pobodali, až z toho zabloudila a dostala horečku. Od toho dne byla proti štípancům imunní, úplně jí přestaly vadit; komáři do ní totiž napíchali tolik jedu, že se už navždy stali její součástí. Pak už si z nich vůbec nic nedělala. Ani v nejmenším nechápala, proč na ně lidi tak nadávají.

„A co netopýři?“ zeptá se Magnus. „Taky proti nim může být člověk imunní?“

Máma mu vysvětlí, že netopýři nesají krev a neštípají.

„To jen v pohádkách, vid?“ ujišťuje se chlapec.

„Ano, a už vůbec ne ve Švédsku.“

Žena si špičkou prstu otre z horního rtu špetičku kaviáru.

„Neboj, naši netopýři žerou jen staré mýry a podobné věci.“

Hošíka to zklame. Sám přece viděl ty ostré zoubky. Jako jehličky. Věří, že můžou pít krev, když chtějí.

„Možná jo,“ přisvědčí máma, „pokud jsou pořádně vyhladovělí.“

„Asi budeš taky *imunní*, mami.“

Žena přimhouří oči ve slunci.

„Vždyť on mě nekousl.“

„Ale co kdyby!“

„Ano,“ řekne matka s ústy plnými chleba. „Pak máš asi pravdu.“

Nedaleko chaty je plážička. Slunce pěkně připaluje a máma se synem se rozhodnou, že se zajedou vykoupat. Stejně potřebují nakoupit. Do látkové kabely sbalí plavky i potápěčskou masku se šnorchem a svižně vyrazí po pěšině k autu. Chlapec mává županem. Počká, až si komáři sednou, a pak je plácne.

Vůz je rozžhavený, slunce na něj svítí celé hodiny. Magnuse uhodí do nosu silný pach rozpáleného plyše a gumy. Zadní sedadlo je tak horké, že si pod sebe rozprostře župan a dřepne si na něj jako opička.

Na podlaze leží pruhovaný papírový obal od zmrzliny. Hošík si vzpomene na studenou pochoutku, kterou mu máma cestou na chatu koupila. Dostane teď další?

Máma přikývne, ale tváří se nepřítomně. Zastrčí klíček do zapalování, otočí jím a vycouvá po hrbolaté pěšině tak prudce, až chlapec upadne na sedadlo.

„Sed' klidně,“ napomene ho máma, hoch se hihňá, houpe se ze strany na stranu a chce, aby se houpala s ním, ale žena jen zavrtí hlavou a usměje se na něj ve zpětném zrcátku.

K vodě je to kousíček a kloučka překvapí, když po chvilce zaparkují na štěrkovém plácku v lese. Společně šlapou k pláži, pod nohama jim praskají borové šišky.

Nad můstkem se sklánějí dlouhé lesklé větve vrb a šepotavě se třou o sehnuté rákosí. Jsou zde sami, ale před nedávnem tu určitě někdo byl — v trávě na kraji pláže se leskne pyramidka z bílých ulit. Šnecci jsou drobounčí, domečky tenké. Chlapec se jich neodvážá dotknout, nechce stavbu zničit.

Voda má neobvyklou narudlou barvu, ale když ji nabere do dlaní je průhledná. Červené je jen dno jezera, i když to vlastně žádné jezero není, jen záhyb řeky Dalälven, vysvětluje máma. Sedí na mole, ručník má přehozený přes ramena, oči s brýlemi si zaclání dlaní.

Magnus tahá větvičkou z vody řídké chaluhy a vrší je na hromádku. Je to tichá hra; jen voda crčí zpět do jezera. Průrvou v mracích občas vykoukne slunce. Po chvíli hoch vyzkouší šnorchl s maskou. Prohlíží si rozvlněné říční dno. Něco tam plave, možná rybí potěr, pomyslí si a pokouší se ho chytit, ale se šnorchlem to nejde.

Obchod se nachází ve staré dřevěné budově s vybledlými markýzami, na zdi jsou prázdné tabulky pro akční nabídky. Vypadá to, že je zavřeno, ale máma tvrdí, že není. Ke dveřím vedou schůdky, na železném zábradlí je rezavý povlak. Žena jde rychle, najednou má naspěch.

Pod kovovou mříží se něco zaleskne. Hoch hbitě vleze pod schody a klekne si mezi harampádí. Vyhrabe bílou plastovou lžičku, špačky od cigaret, papíry, ale peníze žádné, jen lesklé zátky od láhví. Pár si jich zastrčí do kapsy od županu.

„Co s nimi, proboha, budeš dělat?“ chce vědět máma. Hoch mlčí, je mu jasné, že to řekla jen tak.

Pak společně naplní košík. Magnus do něj vloží balíček točeného salámu, ten má moc rád. Taky se shání po mléku, ale nepodaří se mu ho najít, mají tu jiné krabice než doma.

Postaví se k pokladně za starou tetku, která má v košíku jen láhev bezové šťávy. Máma mu položí ruku na hlavičku a cítí, jak synkovi schnou vlásy a pomalu se zvedají.

„Tak co, líbilo se ti koupání?“ zeptá se, ale hoch neodpoví, protože objevil komiks; upřeně hledí na polička s obrázky a dumá, co ty postavičky asi říkají.

„Tráva už je suchá, měli bychom ji posekat,“ říká máma s nákupní taškou v ruce a očima přejíždí po ježatých trsech lesknoucích se v odpoledním slunci. „A pak bychom si mohli zahrát kriket.“

Ale napřed musí uklidit nákup. Žena požádá chlapce, aby něco odnesl do chaty. „Potřebuju na malou,“ vysvětlí mu a rozběhne se ke kadibudce.

Hoch popadne těžkou tašku do obou rukou a vyveče ji po schůdkách na verandu, pak ji prostrčí dveřmi a rychle za sebou zavře. Vzduch v chatě je prohrátý, na okně bzučí moucha. Postaví nákup k lednici, vytáhne krabici s mlékem a otevře dvířka. Okamžitě ucukne.

Leží vedle tuby s kaviárem.

Střapatý hnědošedý kožíšek, svráštělá křídla svinutá kolem těla. Zakrslý psí obličejík. Zvláštní zakroucené uši.

Magnus vystřelí ven, za ním vlaje kapuce županu.

Máma právě přichází od záchodu. V ruce nese stočený časopis a tázavě na něj pohlédne.

Hoch překotně pisklavě vykládá, co našel v lednici, ale máma mu nevěří a beze slova vejde do chaty.

Vytřeští oči na netopýra a pak se rozzlobí. Co to má ksakru znamenat? A pak svede všechno na něj. Určitě ho tam strčil on.

Chlapec se rozvzlyká, a když si máma uvědomí, jak zoufale zní jeho pláč, zlost z ní vyprchá a váhavě si k němu přisedne na bobek. Opravdu tam to zvířátko nedal?

„Ne, opravdu ne!“

Syn si pěstičkami rozmazává po tvářičce slzy a popotahuje.

„No tak,“ těší ho máma, „už neplač, zřejmě si z nás někdo chtěl vystřelit.“

Utrhne kuchyňskou utěrku a uchopí do ní mrtvolku. Vyjde z chaty a mrští ji na stejné místo jako předtím, ale tentokrát mnohem dále, až mezi stromy. Papír uvízne na větvi a třepotá se jako bělavý lístek.

Pak vyndá z lednice mřížku, odnese ji k pumpě a drhne ji kartáčkem na nádobí. Hoch se zeptá, jestli byla na mřížce krev, ale máma mlčí.

Společně stáhnou ze sekačky dehtovanou plachtu, na zem padá jehličí, které se zachytilo v záhybech. Na krytu leží vrstva zploštělých papírových krabic. Hošík je strhává a všimne si škvorů, kteří se po nich míhají jako hnědé jiskry.

„Co to dělají? Co to dělají?“ vříská vzrušeně i vyděšeně zároveň.

Máma zatřese rukojetí, a když v nádrži zažbluňká benzin, zatáhne za startovací šňůru. Po několika marných pokusech si narovná záda a přimhouří oči proti slunci.

Syn se poškrábe na tváři. Sedí tam několik komárů v řadě za sebou.

Když motor konečně naskočí, chlapec poodběhne a posadí se na verandu. Rukama si zacpe uši a sleduje mámu, jak tlačí přístroj přerostlou trávou. Je to boj. Nejde to. Sekačka se neustále zasekává. Zavrčí a pak zmlkne. Šikmé slunce svítí mezi kmeny přímo na něj. Žena klečí a čistí kryt, Magnus hledí na svá kolínka a zářící světlé chloupky. Na místě, kde měl nedávno strup, je kůže načervenalá a nepatrně vystouplá. Máma měla asi pravdu, zůstane tam jizva. Palcem stiskne červenou skvrnu a prudce si poškrábe lýtko. Pečlivě za sebou zavíral, aby do chaty nenalétali komáři, ale stejně se tam dostali. Nejhuře pokousaná má lýtko a kotníky; zatímco chrupe v posteli, komáři na něm vesele hodují. Pak posedají na tapety na strop a ani nepípnou. A večer se zase spustí dolů.

„Magnusi!“

Máma ukazuje ke kraji lesa za chatou na propletené větve smrků, které vrhají temné stíny. Co to tam je?

Zprvu nic nevidí. Pak si všimne, že se tam něco pohybuje, a v dalším okamžiku se objeví šedá hlava. Dlouhatánské chlupaté uši. Z tlamy

trčí vousiska, z koutků stékají pramínky slin. Huňaté zploštělé čelo je otočené přímo k nim.

„Vidíš ho?“ volá máma. „Vidíš toho zajíčka?“

Je to vzrušující, když divoké lesní zvíře přijde tak blízko a chce s nimi pobýt. Raději se vrátí do chaty, aby ho nevyplašili. Sekání trávy samozřejmě počká; co když je to zaječice a má v trávě mláďata? Malinké zajíčky.

Máma otevře konzervu zeleninové polévky a ohřeje ji na sporáku. Chlapec je přilepený na okno a průběžně ji informuje, kde zajíc právě je a co dělá. Moc toho není. Tu a tam pohybuje čelistmi, ale většinou jen čučí před sebe.

Když společně zasednou ke stolu a foukají do horké polévky, hoch se zeptá, kdo jim strčil do ledničky toho netopýra.

Maminka neví.

Nemohl to být ten pán, co jim půjčil chatu?

„Nevím, kdo to udělal,“ řekne tiše žena a lžící loví kousky zeleniny, zřejmě někdo, kdo byl zrovna v lese a viděl, jak jsme netopýra vyhodili. U vodopádu stanuje spousta rybářů. Chtěl si z nás jen udělat legraci.“

Copak jí to připadá jako legrace?

„Ne,“ řekne žena. „Nepřipadá.“

„Mně taky ne,“ broukne Magnus do talíře.

Pak hrají karty.

„Hurá!“ ječí chlapec a listuje kartami s modrým čtverečkovaným vzorkem na rubové straně. Máma se opírá lokty o stůl a předstírá, že jí prohra rozzlobila, aby syna potěšila.

Na sobě má tílko s příčnými proužky a šňůrkami na ramenou. Kůže na vystouplé klíční kosti se jí leskne. Horní část paží má spálenou od sluníčka. Na první pohled je jasné, která místa měla zakrytá ručníkem.

Po chvíli ji to přestane bavit. Klučík se zachmuří a hraje sám se sebou, ale to už není ono. Vezme do ručky propisku a čmárá po komiksech, zamalovává bílá místa mezi obrázky. Pomaluje si i klouby prstů, nejspíš jen proto, aby viděl, jak to bude vypadat. Barva na kůži špatně chytá.

Pak ho napadne, že se podívá, jestli zajíc stále sedí v trávě u lesa, spatří však lišku. Stojí dole na pěšině a zírá na něj kulatýma lesklýma žlutýma očima.

Magnus sebou trhne a vykřikne.

„Mami, pojd' sem! Honem!“

Máma odloží knihu.

„No ne,“ řekne a nakloní se, až se její tvář dotýká synkovy.

Chvilí mlčky pozorují nenadálou návštěvu a máma vysvětluje:

„Liška cítí, že tu byl zajíc. Jeho pach se v trávě dlouho udrží. Určitě si myslí, že tu ještě je.“

„A je tam!“ zvolá chlapec a ukáže prstíkem. „Je tam!“

Máma natáhne krk. Syn má pravdu.

Ušák vypadá za vysokými stébly jako hnědošedá skvrna.

„Neboj, nic se mu nestane,“ těší ho žena. „Uvidíš, jak bude pelášit.“

Liška nastražila uši a černý čenich natočila směrem k zajíci.

„Teď ho zvěřila,“ řekne matka.

Za schýleným tělem s kostnatým hrudníčkem připomínajícím kovovou mřížku ční mohutný chundelatý našedlý ocas. Liška má koutky mordy svěšené a tváří se nespokojeně. S hlavou skloněnou k zemi se plíží stále blíž. Štíhlé běhy jsou zepředu tmavé, jako by si je vymáchala v louži.

Máma zašeptá synkovi do vlásků:

„Je zmatená, ucítila nás, proto nemůže zajíčka najít.“

Ale opak je pravdou.

Liška míří přímo k dlouhým slechům vyčuhujícím z trávy. Obě zvířata se na sebe na okamžik zahledí, pak se šelma posadí těsně vedle zajíce a společně zírají k chatě.

„Asi jsou kamarádi!“

Jakmile máma zaslechne, že by zajíc mohl kamarádit s liškou, zvedne hlavu a očima zvětšenýma čočkami brýlí těká kolem.

Nakonec se neovládne a uhodí dlaní do skla. Chlapec, který si mezitím přiklekl k oknu, se lekne. Máma buší do skla jako šílená, až se rozdrnčí tabulka.

„Nedělej to!“ vřeští Magnus.

Zvířata se však vyděsit nedají.

Sedí tam, jako by se nechumelilo.

Žena vytáhne ze skříňky dva hrnce, pak se rozmyslí a jeden kastrol vymění za sekerku. Rozrazí dveře a zvířata sebou trhnou. Když vyběhne na verandu, kousek od sebe odskočí, ale neutečou. Matka křičí na synka, aby zůstal v chatě, ten neposlechne. Proklouzne jí za zády ven. Taky to chce vidět.

Bum, bum, prásk! rachotí sekera o plechovou nádobu.

Máma vyletí na trávu jako blesk.

Liška vyskočí na všechny čtyři, kousek poodběhne a úkosem ji pozoruje. Běhy má pokrčené, hrudník skrytý v trávě. Pak sklopí uši a vyhrne pysky. Máma se při pohledu na zažloutlé trháky a mordu s kapajícími slinami zarazí, ale pouze na okamžik. Zvedne sekeru a znovu vyrazí. Liška se hbitě protáhne mezi příčkami ohrady a zmizí.

Zajíc sedí bez hnutí na místě. Jako by se snažil přimět své hubené běhy, aby zůstaly v klidu. Chvěje se, hubu má otevřenou, z šikmé spodní čelisti trčí hlodáky. Slechy s černými špičkami jsou pořádně opelichané.

Když se žena skloní přímo nad ním, ušák se probere k životu. Oběhne ji a přihopká k chlapci tak blízko, až hoch strachy vykřikne. Pak zajíc odpeláší pryč. Vypadá jako letící chlupatý uzlík.

Máma hvízdavě dýchá nosem. Čelo a lícní kosti má zalité potem až po chřípí, rty tvrdě sevřené.

Hoch ji zaplaví otázkami; především chce vědět, proč ta zvířátka vyhnala. Vždyť to byli kamarádi! Ale máma ho strká před sebou do chaty, zavře dveře a zamkne.

„Nebyli v pořádku,“ vysvětluje Magnusovi a klade mu na talíř kolečka salámu.

Hocha překvapí, že máma krájí jeho oblíbené jídlo: většinou vrčí, že si to má dělat sám.

„Byli nemocní, copak to nechápeš?“

Hlas má napjatý, pořád uhýbá pohledem k oknu. Její talíř zůstal prázdný, na lesklém povrchu jsou patrné jen škrábance. Nejzazší část trávníku u pěšinky je pořád pokropená sluncem, ale pod stromy je už tma.

Po chvíli se k synovi skloní a podívá se na něj.

„Chceš jet domů?“

Chlapec má pusou plnou salámu.

Rozkouše sousto a vzhledne k ní.

„A ty?“ zeptá se a natáhne se po sklenice s mlékem.

Žena rozmrzele zafuní, kolem očí se jí objeví drobné vrásky.

Magnus už měl být dávno v posteli, přesto však sedí na podlaze u kamen. Máma dělá jakoby nic. Korková podlaha je poškrábaná od třísek, kolem se povalují útržky novin potištěné písmenky. Hoch povytáhne nohu, bradou se opírá o koleno. Panácci stojí v dlouhé řadě před ním. Budou soutěžit.

Matka stále sedí jako přimrazená a hledí z okna. Záda má shrbená, lokty se opírá o desku stolu. Zničehonic vyskočí, hoch sebou trhne.

Židle zaskřípe a málem se překotí.

Chlapec vykulí oči.

„Co je?“ zeptá se.

Máma mlčky zírá z okna.

Magnus jde k ní.

„Je tam ta liška?“ zeptá se.

Žena položí zaťaté pěsti na sklo a prudce oddechuje.

„Mami!“

Klouček se pokusí vylézt na stůl, ale máma ho shodí dolů, až skoro upadne na záda.

„Ne!“ zaječí na něj.

Hoch nepláče. Ale dostane zlost.

Chce se jen podívat.

Znovu se pokusí dostat k oknu. Když se mu máma postaví do cesty, rozběhne se ke dveřím.

„Magnusi!“

Žena křičí ze všech sil. Prosebně kvílí, hlas se jí láme. Snaží se synka zadržet, bokem nechtěně narazí do stolu. Chlapeček však již vyběhl ze dveří.

Už je ten tam.

První snímek Magnuse Brodina otištěný 24. července 1978 v *Gefle Dagblad* zabíral celé čtyři sloupky, takže člověk ani nemusel číst název článku, aby pochopil, že se chlapci přihodilo něco zlého: velké záběry obličejů v novinách nikdy nevěstí nic dobrého.

Pasová fotografie, zřejmě pořízená v malém automatu na mince. Husté vlásky ustřižené přímo nad čelem. Hošík uhýbá pohledem, nedívá se přímo do objektivu, působí nejistě, téměř vyděšeně. Člověka ihned napadne, že právě v očích se skrývá jeho osud. Jako pochmurný temný záblesk.

Na dalším záběru stojí dva chlapci, tráva jim sahá až po pás. Bílé košile s krátkým rukávem a výložkami. Tmavé pilotní brýle, na tvářích husté kotlety. Jeden z nich drží černou aktovku. V lese to působí dost zvláště.

Podle textu pod obrázkem jde o inspektory z technického útvaru policie ve Falunu. Oba vypadají zmateně.

Dalo by se říct, že ten snímek hovoří sám za sebe.

Zpočátku se novináři rozepisovali o únosu, o pár dní později však znejistěli. V *Expressenu* se objevila otázka: *BYL MALÝ MAGNUS UNESEN?* Přejít od naprosté jistoty k pochybnostem dokonale odrazil myšlenkové pochody vyšetřujících policistů.

Chlapecova matka Mona Brodinová tvrdila, že jejího synka ukradl obr, který se zničehonic vynořil z lesa. Ačkoli inspektoři z technického útvaru ve Falunu skutečně zajistili překvapivé důkazy, které ženin výrok potvrzovaly — nedaleko místa činu objevili nápadně velké a hluboké šlápoty —, nepravděpodobným podrobnostem jejího svědectví nepřikládali sebemenší váhu. Spíše se domnívali, že chlapce

unesl nějaký mohutný chlapík, který v očích vyděšené matky vyrostl do nadpřirozené velikosti a splynul s temnými smrký, z nichž se za červencové noci tak děsivě vynořil. Nebo stopy zanechal náhodný kolemjdoucí, jenž neměl s případem nic společného. Ale co se pak stalo s tím chlapcem?

Spolehlivost matčiny výpovědi se scvrkla skoro na nulu, neboť měla v kabelce lékařský předpis na librium, a navíc zarputile vykládala jakési nesmysly o lesní zvěři; neochvějně totiž tvrdila, že v den chlapcova zmizení před chatou seděl zajíc s liškou a zcela postrádali přirozenou plachost. Její historka byla bláznivá a naprosto irelevantní, ale noviny ji pěkně rozmázly.

Mohly matce předepsané léky způsobit halucinace? Existoval vůbec nějaký únosce? Nepřipravila chlapce o život ona sama? Tyto otázky — zejména ta poslední — ulpěly na události jako odpudivý šlem. Z hrůzostrašné historky se stala obyčejná tragédie, a když tisk přestal o chlapci psát, člověk měl téměř pocit, jako by hoch zmizel podruhé.

Články z *Expressenu*, *Gefle Dagbladu* i z dalších novin, jejichž název si nepamatuju, byly vystříženy s pečlivostí, dalo by se říct s něhou. Nůžky klidně mohl držet Sven, ale podle mě to byla Barbro — článek o Ericce Löfové má totiž stejnoměrné, rovné okraje, a dívka navíc zmizela začátkem léta v devětasedmdesátém roce, pár měsíců po Svenově smrti.

Erika bydlela v Ockelbo, ale její oblečení se našlo v Hedesundafjärdenu, tedy nedaleko od oblasti, v níž předchozího léta policie pátrala po Magnusi Brodinovi. Právě z tohoto důvodu se mnozí lidé obávali, že se v obou případech jedná o stejného pachatele. Možná v lesích opravdu řádil nějaký šílenec, který chytal a vraždil děti. Barbro si všechny články o Ericce schovala, i ona se zřejmě domnívala, že zde existuje nějaká souvislost.

Že pachatel znovu udeřil.

Ale zmýlila se.

Eriku našli v řece poblíž místa, kde rybáři před několika týdny vylovili její šaty. Uškrcenou. Udělal to psychicky narušený člověk. Jeho motiv zůstal zahalen tajemstvím. Dívka ho prý rozzuřila tím,

že posprejovala chodbu, kterou bůhvíproč považoval za své hájemství, ale těžko říct, zda něco takového lze považovat za motiv a jak se vše ve skutečnosti odehrálo.

Jedna věc však byla každopádně jasná: Eričin vrah — který se mimochodem jmenoval Harald Andersson — neměl se zmizením Mag-nuse Brodina nic společného.

Po nekonečném vysedávání nad novinovými články jsem téměř ztrátila odvalu zmínit se o svých vlastních vzpomínkách na Magnusovo zmizení. Událost zpočátku vyvolala značné pozdvižení v tisku, rozhlase i televizi — dnes by se řeklo v médiích. Skládanka ze zažloutlých výstřižků s textem a zrnitými fotografiemi vrtulníků, policistů a liduprázdných lesních cest překryla mé vlastní dojmy.

Do minulosti se nelze vrátit, stejně jako nejde seškrábat jednu barevnou vrstvu z druhé. Ačkoli mi z chlapcova obličeje v paměti uvízla jen neurčitá rozmazaná skvrna, jeho příběh mě bolestně zasáhl. Zprvu mě zarazilo, jak mohl neznámý člověk takovýmto způsobem ukrást ve Švédsku malé dítě, a navíc mě šokovalo i pomyšlení, že by chlapečka připravila o život jeho vlastní matka.

Jak hluboko se mi tehdy podařilo vytěsnit všechny předtuchy?

Zlé předtuchy?

Právě onoho léta jsem čekala Susso, a přestože si na nic konkrétního nevzpomínám, určitě jsem si při pohledu na Magnusův obličej v novinách tu a tam položila ruce na břicho. Necítila jsem již tehdy, že osud mého nenarozeného dítěte bude spojen s osudem zmizelého chlapce? Nepřeběhl mi po zádech mráz?

NEDĚLE 12. PROSINCE 2004

Projížděla sněhovými závějemi. Reflektory ozařovaly metelici, která v poryvech narážela do předního skla. Chvílemi byla tak hustá, že se musela sklonit k volantu a přimhouřit oči. Stěrače vrzaly ze všech sil, ale nepohnuly se ani o píd.

Přestože chumelenice občas polevila, neznamenal to, že si může odpočnout. Přes vozovku vlály bílé závoje zvířeného sněhu, kroutily se ze strany na stranu a kdykoli se mohly otočit a oslepit ji. Kdyby potkala autobus nebo nákladní auto, bílá tma by ji uvěznila na jednu, dvě, či dokonce tři vteřiny. V takovýchto okamžicích tajila dech a rukama pevně svírala volant. Mezi zuby cedila nadávky.

Naštěstí bylo ještě světlo.

Smrkový les vypadal jako temný huňatý pás dělící šedobílou krajinu od šedobílé oblohy.

Na žvanění v rádiu neměla ani pomyslení, stejně tak na koledy, se kterými se roztrhl pytel; dvě hodiny poslouchala pouze vrčení motoru a hučelo jí z toho v uších. Podívala se na podlahu u sedadla spolujezdce. Zklamaně tam vyházela Cilina cédéčka, protože mezi nimi nenašla žádnou známou hudbu, ale teď jí nezbývalo než po něčem nazdařbůh sáhnout. Sklonila se pro neoznačený disk. Proč ne, může to být prima překvapení. Nic na něm však nebylo, přinejmenším nic takového, co by přehrávač dokázal přečíst. Rychle stiskla tlačítko, cédéčko vyjelo z přístroje a opět skončilo na hromadě škrabek na sních, zmačkaných úctenek, brček a krabiček od žvýkacího tabáku s varovným nápisem. Ležel tam i plastový kanystr s náplní do ostříkovače. Ushlé slupky od mandarinek. Prstová rukavička s prázdnou jmenovkou. Ubrousky od benzinky Statoil, kterými si Cila utřela pusy a pak je hodila na zem. To je celá ona. Byt měla jako klíčku, všude větvičky bílých orchidejí a zarámovaná srdíčka, ale v autě binec jak v tanku.

Zvedla mobil ze sedadla a pohlédla na hodiny.

Nebude už brzy na místě? Zauvažovala, kdy naposledy viděla nějaký ukazatel.

U výjezdu za hradbou sněhu cosi zahlédla. Rychle zvedla nohu z plynového pedálu. Možná to byl sněžný skútr, ti blázni to často pálí rovnou za nosem. Jankovitě jako sobi. Na cestě se objevil červenolící děda na čtyřkolce. Za sebou táhl sněžný pluh. Klapky čepice mu odstávaly. Moc toho neodhrabal, vyjel nejspíš ze zvyku. A pro radost z řízení.

Zhluboka se nadechla.

Sklopila sedadlo co nejniž a promnula si krk.

Ve zpětném zrcátku viděla jen sněhovou clonu za rychle jedoucím vozem.

Těsně před Jokkmokkem odbočila doprava na cestu klikatící se kolem jezer směrem ke Kvikkjokku a k obzoru se zaoblenými vršky. Hnědá cedule se zledovatělými pruhy oznamovala, že silnice vede k národnímu parku Sarek. Jediná cesta. Prastará komunikace. Šel po ní i Carl von Linné, ačkoli tehdy vlastně ještě šlechtický přídomek neměl. Nebo jel na koni.

Brzy spatřila mezi propletenými březovými větvkami ukazatel. Bílý text na modrém poli. *VAIKIJAU*. Na horní části cedule byl sněhový proužek. Jezero za stromy připomínalo hladkou bílou desku. Jmenovalo se stejně jako vesnice. I když tomu vlastně bylo naopak.

Zpomalila, zařadila dvojku, natáhla se přes volant a pohledem bloudiva mezi dřevěnými domky roztroušenými po obou stranách silnice.

V oknech svítily adventní hvězdy, holé větve keříků obtáčely světelné řetězy. Ze závějí vyčuhovaly zelené plastové kontejnery. Na štítech trčely šedé parabolické antény. Před vilkami stálo náradí na odklizení sněhu. Saně, lopaty, dřevěná košťata. Všechny domácnosti se zabývaly stejnou činností.

Kdosi pověsil na zápraží ramínko s červenou halenkou, která se pohupovala ve větru, což byla nejbližší známka lidské přítomnosti.

Přejela na druhou stranu vozovky, aby dohlédla na jmenovky na poštovních schránkách. Åke a Maud Kvickströmovi. A Tomas...

S přimhouřenýma očima pokračovala ve čtení. Spousta schránek byla zapadaná sněhem, ale měla štěstí. Brzy objevila hledané jméno, ručně napsané na starém plechovém víku.

Mickelssonová.

Zdálo se, jako by stavení tlačil k zemi sníh, který splýval ze střechy a podobal se zaoblené závěži. Pozemek končil u jezera, na druhém břehu se v mlze nezřetelně rýsoval nízký březový hájek. Jestlipak tam sněží?

Zaparkovala na příjezdové cestě vedle starého opelu a vypnula motor, ale přepadly ji pochybnosti a zůstala sedět ve voze. Na zadním skle opelu byla nálepka. Velké květiny s vybledlými okvětními plátky.

V kuchyňském okně se mihotalo sedm světýlek ve tvaru šipky. O střechu se opíral lehký hliníkový žebřík, na každém stupni byl bílý kopeček.

Prudce zabouchla dveře, aby na svůj příjezd upozornila. S pohledem upřeným na mobilní telefon kráčela k verandě. Vchod zdobil stužkami propletený věneček zimostrázu s jedovatě zelenými lístky. Dveře se otevřely, než stačila zaklepat. Se zdviženým obočím o krok ucouvla a chytila se zábradlí.

Ve dveřích stála štíhlá žena. Šedé vlasy zastřižené těsně pod ušima, pod dlouhou pletenou vestou vykukovala halenka obšitá kraječkou, která vroubila i límec. Stará paní si přitiskla levou ruku na prsa, jako by ji něco bolelo.

„Vy jste Edit?“

Stařenka přikývla.

„Susso Myrénová,“ představila se příchozí a natáhla paži.

Ženy se pozdravily a Edit zašla do předsíně. Susso sklepala z nohou zimní boty a rozepnula si zip u bundy, ale nesvlékla se: možná ji bude potřebovat. To se brzy uvidí.

Jediným zdrojem světla v Editině kuchyni byl elektrický svícen v okně, navíc tam bylo poměrně chladno. Lednice hlasitě bzučela, zjevně mlela z posledního. Na ní se povalovaly slevové kupony. Ručně psaná účtenka, stírací los. Na stěně visely podnosy zdobené krajkou. Háčkované dečky, obrázky různých velikostí a tvarů, kalendář

s poznámkami psanými úhledným písmem. Na lince stála fuchsie v plastovém květináči. Na stole ležely noviny. *Norrbottenský kurýr*.

„Žijete tu sama?“ zeptala se Susso a povytáhla si za pásek džíny.

Edit přikývla.

Ústa stáhla do tenounké čárky, rty téměř zmizely.

„Máte to tu hezké,“ řekla Susso, odhrnula bavlněnou záclonu a vyhlédla na cestu. „Myslím ve vsi.“

Edit se mezi očima objevila podlouhlá ostrá tenká vráska, jako by ji tam někdo udeřil dlátem. Byla nervózní. Na žádné zdvořilostní řečičky si očividně nepotrpěla.

„Jak...?“ spustila křehkým hláskem, ale ihned se zarazila. Položila dlaň na měděný kryt hořáku, nepatrně ho posunula a pak ho vrátila na místo.

Susso si přitáhla židli, usadila se ke stolu, odsunula noviny a z kapsy u bundy vytáhla poznámkový blok a tužku. Nehodlala si nic zapisovat, ale chtěla přejít rovnou k věci. Stiskla tlačítko propisky, aby vysunula náplň, ta však zřejmě zmrzla. Rozhlédla se a sáhla po peru ležícím vedle novin.

Povzbudivě pohlédla na Edit. Stařenka žmoulala v ruce manžetový knoflíček a koutky měla hluboko stažené, jako by tato činnost vyžadovala veškerou její pozornost.

„Nevím, jak bych...“ vysoukala ze sebe Susso.

„Zajímá vás, kde se to stalo? Kde jsem ho viděla?“

Od rána sněžilo. Z nebe se snášely husté šiky velikých vloček. Seved seděl u kuchyňského stolu a hleděl do bílého hemžení. Smrky porostlé horské srázy zbělaly a okna psího kotce pokryla jinovatka, takže nevěděl, co se uvnitř děje. Zřejmě nic zvláštního. Za dlouhých nocí psi obvykle leželi a tupě civěli před sebe.

Naklonil se k oknu a poodhrnul záclony, aby se podíval na volvo na dvoře. Podvozek zapadal sněhem, takže dokázal rozeznat pouze vyčnívající kryt tlumiče.

Až si vypije kávu, měl by zajít ven a auto obrátit. Alespoň se o to pokusit. K nejhoršímu už stejně došlo, takže to nespěchalo, ale nezamlouvalo se mu, že vůz leží vzhůru nohama. Ejvor to nijak nevzrušovalo. Občas si s lehounkým mlasknutím naslinila špičku ukazováčku a obrátila list v novinách. Kromě toho bylo v kuchyni slyšet pouze bzucení vrtule tepelného čerpadla.

Nad dvojdílnými vraty do stodoly se táhla řada sobích parohů. Vedle nich visela na kovovém držáku masivní lucerna. Armatura pocházela z převráceného sloupu elektrického vedení, které spolu s Börjem utrhli před mnoha lety u silnice do Nalovardo. Börje dbal na to, aby lampu přes den vypínali, protože spotřebovala spoustu proudu. Ale teď svítila, z čehož bylo patrné, v jakém psychickém rozpoložení se vydal na cestu. Seved pozoroval zmrzlé lesklé hvězdičky, které v blízkosti lampy jakoby náhle vzplály. Vtom však Ejvor odložila noviny.

„Nenalil bys mi kafe?“

„Nevěděl jsem, že chceš taky,“ řekl Seved a odsunul židli.

„Doušek by neškodil.“

Muž vytáhl ze skříňky nad kuchyňskou linkou hrneček s podšálkem, postavil ho před Ejvor a zvedl konvici. Ze stříbrné hubičky vytékala káva a nad ní se vznášel proužek horké páry.

„Díky, to stačí,“ zarazila ho rukou Ejvor.

Seved se posadil a prsty sevřel hrnek.

Teď si s ní může promluvit. Zdá se, že není ani trochu naštvaná.

Nejasně si vybavil bručení dieselového motoru, který celou věčnost běžel naprázdno. Práskání dveří, Börjeho rozkazovačný tón, Signeino mumlání. Psí štěkot.

Nad tkaným koberečkem s malými tančícími skřítky držícími se za ruce visely kuchyňské hodiny. Blížila se jedenáctá.

Odkášlal si.

„Kdy vypadli?“

Ejvor usrkla kávu a jako obvykle položila šálek na talířek tak opatrně, že se neozvalo ani cinknutí.

„Kdy vypadli? Překotili i isuzu, teda ne na střechu, jenom na bok, a asi v sedm zalezli.“

Seved zavrtěl hlavou.

„Slyšel jsem příšernej kravál. Tak kolem třetí v noci.“

Žena prolistovala noviny, odložila je na stůl a vzhlédla k němu.

„Jednoho ze psů,“ pokračovala, „tu malou fenku... pro legraci ji vyhodili na střechu stodoly. Štěkala jako pomínutá, nemohla slézt, ale já ani Börje jsme se ji neodvážili sundat, takže nahoře proseďela určitě několik hodin. Chudinka malá, byla hrůzou úplně bez sebe.“

Seved se předklonil, aby dohlédl na zadní část stodoly. Žádné stopy po psu samozřejmě na dálku neobjevil.

„Psům nikdy předtím neublížili, nebo snad jo?“

Ejvor si olízla špičky prstů, obrátila list a odpověděla:

„Kdysi dávno, bylo to v sedmdesátých letech. Vlámali se do kotců a všechny je zamordovali. Rozškubali je na cucky. Jako by chtěli zjistit, na kolik kousků se dá takovej čokl roztrhat. Ráno to tam vypadalo jako na jatkách. Jedenáct psů, z toho tři štěňata. Když jsem tu spoušť uviděla, brečela jsem jako malá holka.“

Sevedovi chvíli trvalo, než si uvědomil, co mu pověděla — že mu vůbec něco pověděla! —, a rty mu během několika vteřin vyschly jako troud.

„Ani jednou ses o tom nezmínila.“

„Byla to výjimečná situace a už se to nikdy neopakovalo.“

Teď už mu zjevně nehodlala nic vykládat; pevně semkla ústa, kolem nichž vystoupily ostré vrásky; vypadala jako sešitá. Přesto se nevzdal.

„Ale proč to udělali?“

„V té době byli všichni čtyři pohromadě a furt po sobě šli. Po tomhle incidentu jsme je museli rozdělit.“

„Po tom psím masakru?“

Ejvor zkoumavě bloudila očima po stránkách novin.

„Mimo jiné.“

Seved odsunul židli, naklonil se k oknu a odhrnul bleděmodrou viskózovou záclonu sahající až na zem.

Naproti stodole se nacházel domek, kterému říkali Bouda. Připomínala starý výměnek, což taky svým způsobem byla. Stěny obložené bílými eternitovými deskami a zasněžená střecha vyvolávaly dojem, jako by se stavení rozplývalo a poněkud ustupovalo do pozadí; zřetelné byly pouze dveře a tmavé okenní tabulky. Plastové trubky přilepené k dolní části okapu trčely ve vzduchu jako žluté choboty. Na štítu se tyčila parabolická anténa, přestože uvnitř žádná televize nebyla: Börje ji tam namontoval, aby dům vypadal jako ostatní. Pravděpodobně mu to poradil Lennart.

Na schůdcích stálo několik modrých umělohmotných bedýnek naskládaných na sebe a vedle nich řada černých pytlů na odpadky. Z jednoho vykukovala zmáčkнутá papírová krabice. V záhybech se usazoval poletující sníh.

„Tys tam uklízela?“ zeptal se Seved.

Když se nedočkal odpovědi, odvrátil se a zahleděl se na její nepřístupný obličej.

„Kdys tam byla?“

„Dnes ráno.“

„Víš, že jsme s tím měli prozatím počkat.“

Ejvor odhodila noviny a vyskočila ze židle.

„Když tam bude naděláno, situaci to rozhodně nezlepší!“

Ve slovech, která ze sebe vychrlila, aniž na něj pohlédla, byl patrný potlačovaný hněv. Seved mlčel. Věděl, že se nezlobí na něj. Ale na tom nezáleželo, protože kdyby pokračoval a znovu Ejvor připomněl, co jim řekl Lennart, vylila by si zlost na něm, čemuž se chtěl za každou cenu vyhnout.

Stejně bylo pozdě, Ejvor už vyšla do předsíně. Otevřely se vchodové dveře, ozvalo se zaklení a Seved pochopil, že to schytl některý ze zajíců.

Vypil vychladlou kávu a padla na něj podivná únava. Pohledem utkvěl na zadní straně novin. Nejméně týden starý výtisk *Västertidningskurýra*. Hleděl na inzerát vyvedený červenými písmeny, ale viděl jen rozmazané skvrny.

Jak říkal Börje — člověk spí jako na trní.

Po nocích se jen převaloval a nespouštěl oči ze svítících hodin na rádiu. Věděl, kdy randál obvykle vypukne, a jakmile se mu zezdalo, že něco slyší, zatajil dech. To bylo ze všeho nejhorší. Čekání. Protože někdy býval klid.

Díval se, jak padá sníh. Chumelenice ne a ne přestat. Na kabelu vedoucím od sloupu elektrického vedení ke štítu domu vyrostla bílá ploutev. Do záře lampy vydupal zajíc. Párkrát poskočil, pak se schoukl. Přirozeně chtěl zpátky do tepla.

Brodily se metrovou vrstvou sněhu. Susso pohlédla na zamrzlé jezero. Dno vytažené pramice vypadalo na hladké bílé pokrývce jako bledě-modrý střep. Téměř se nedalo rozeznat, kde začíná břeh. V dálce se tyčila hora, ale stejně dobře to mohl být i soumrak. Od jezera fučel ledový vichr a štípal je do tváří.

Edit ukázala na skupinku zakrslých břížek.

„Támhle. Stál támhle na kraji.“

Susso zamířila ke stromům. Chůze v hlubokém sněhu byla tak obtížná, že musela pažemi udržovat rovnováhu.

„Tady?“ obrátila se s rukou na čepici.

Edit přikývla. Udělala několik kroků vzad a zastavila se u rohu stavení. Schoulená ramena halil šál se vzorem růží a dlouhými trásněmi. Vypadalo to, jako by nechtěla opustit dům.

Susso se sklonila a nahlédla do řídkého lesíka. O pouhých sto metrů dál vykukovala sousední vilka s modře natřenými rohy a okenicemi. Neustále přešlapovala, aby neupadla, ale nebylo to vůbec snadné; holou rukou se musela opírat o sních. Za chvíli ji měla jako led.

„A to tu jen tak stál?“ zavolala na Edit.

„Přesně tak,“ přisvědčila stará paní. „Jen zevloval a křenil se.“

Pak si upravila šál a se sklopenýma očima cupala v Sussiných stópách. Dlouhá pletená vesta za ní vlála jako prapor.

„Možná se šklebil,“ dodala Edit, „moc dobře jsem na něj neviděla. Ale přesto si myslím, že se smál, protože tak mi to pověděl Mattias.“

„A kolik je Mattiasovi let?“ zeptala se Susso.

„Čtyři,“ řekla Edit a přetáhla si šál i přes kulatý límeček halenky. Vypadalo to, že je jí zima, ale spíš ji zamrazilo. Pak zašeptala:

„Víte, byla jsem v kuchyni a zaslechla jsem, že chlapec s někým mluví. Tady venku. Proč se směješ?“ zažvatlala, aby co nejvěrněji napodobila

vnoučka. „Napadlo mě, že je to jen hra, ale on se znovu zeptal: *Proč se směješ?* Znělo to rozzlobeně, jako by ztratil trpělivost. Samozřejmě jsem byla zvědavá, s kým si povídá, protože ve vsi kamarády nemá. Kromě něj tu žádné děti nejsou.“

Edit obešla dům a pokynula rukou.

„Ten trpaslík stál támhle na můstku, rukama objímal ruksak, jako by měl strach, že mu ho někdo vezme, úplně ho ovinul pažemi. A vejel rovnou sem. Vyšla jsem před dům a hned jsem ho uviděla. Tady,“ dodala Edit a ukázala na zem. „Přímo tady, kde teď stojíme.“

Susso vytáhla krabičku se žvýkacím tabákem, ale nespouštěla ze stařeny oči.

„Ani trochu se nebál, což mě zarazilo... tedy u takového stvoření. Člověk přirozeně čeká, že uteče. Jsou přece tak plaší a tajemní, že lidi o jejich existenci vůbec nevědí.“

Susso si vložila do úst tabák a přikývla.

„Ale tenhle,“ zasyčela Edit, „ten neutekl, kdepak. Chápete, co vám říkám? On přede mnou neutekl. A měla jsem pocit, jako by... no, nevím, jak to přesně popsat... připadalo mi, jako by mi něco chtěl.“

„Aha,“ řekla Susso a schovala krabičku do kapsy.

„Ale já hned popadla kluka, vtáhla ho do baráku a zamkla dveře. Byli jsme v tamtom pokoji, abychom toho mrňouse mohli sledovat oknem.“

Edit kývla hlavou k boční straně domu.

„A věřila byste, že ten skřet přišel až k oknu a civěl dovnitř? Čučel na nás tak zarputile, až jsem radši zatáhla závěs. Nesnesla jsem, aby se na nás díval jako my na něho.“

„Takže jste ho viděla zblízka?“

„No jéje,“ přitakala Edit, „důkladně jsem si ho prohlídla. Měl na sobě bundu s vyhrnutou kapucí a pod ní mikinu. A ty jeho oči... ty na něm byly nejstrašnější. Zvířecí, žluté, zlověstně žluté, a zorničky vypadaly jako tenké čárky.“

„Jako kočka?“

„Jo,“ souhlasila Edit. „Úplně jako kočka.“

Susso přikývla a zahleděla se mezi vzdálené stromy.

„Zjevně si něco sumíroval v hlavě, něco plánoval,“ vykládala stařenka.

Po krátké odmlice dodala:

„Měl něco za lubem, to bylo zřejmé i na dálku.“

Pak potřásla hlavou.

„Nevěděli jsme, co si počít, tak jsem zavolala Karině, Mattiasově mámě, ale jakmile se na cestě objevilo její auto, vzal nohy na ramena. Vystřelil rovně, směrem k Westmanovi.“

Edit ukázala na sousední stavení.

„A od té doby se neobjevil.“

„A co Mattiasova matka? Ta nic neviděla?“

„Karina? Ne, kdepak.“

Edit se sklonila k Susso.

„Nejhorší bylo, že nám ani za mák nevěřila. Tvrdila, že jsme si to s klukem všechno vymysleli, i když jsem jí ukazovala jeho stopy. Ty už jsou samozřejmě dávno pryč, ale vyfotila jsem si je.“

Susso na Edit udiveně pohlédla: to pro ni byla novinka.

„Ale stejně na nich nic k vidění není,“ mávla rukou Edit. „Focení na sněhu je nesmysl, většinou je celý záběr bílý. Ale ať je to jak chce: když jsem Karině chtěla ty stopy ukázat, tak se rozvzteklila, posadila malého do auta a odvezla ho domů. Od té doby u mě nebyl. A Per-Erik, můj syn, ten mlčí jako pařež.“

„A co váš souseď?“ chtěla vědět Susso. „Jmenuje se Westman, ne? Mluvila jste s ním?“

„No ovšem,“ zachvěla se Edit. „Ale jen nad tím pokrčil rameny. A právě v tom to vězí,“ řekla Edit a upřeně hleděla na Susso, která se obrátila k sousední vile. „Pokud člověk neví, jak vypadal, jak zvláště koukal těma kočičíma očima a jak byl prtávej — hádala bych, že měřil nanejvýš metr —, tak si s tím hlavu neláme. Prostě to nebere vážně.“

Susso vytáhla z kapsy mobilní telefon. Bylo skoro půl třetí. Brzy se začne stmívat.

„Podívejte, Edit, podle mého názoru je vaše vyprávění moc zajímavé, a proto bych sem ráda umístila fotopast, tedy pokud vám to nevadí. Jakmile se v okolí někdo objeví, přístroj ho okamžitě zachytí.“

Edit znejistěla, ale neprotestovala. Susso se brodila sněhem k autu pro batoh. Vyhrabala z něj fotopast s maskovacím vzorem nadvakrát omotanou popruhem opatřeným suchým zipem. Zámek na kolo,

ocelové lanko pokryté průhledným plastem, vrátila zpět do tašky; ten potřebovat nebude.

Volba přirozeně padla na okapní svod. Susso upevnila přístroj zhru-
ba do metrové výšky a objektiv zamířila na příjezdovou cestu a mezi
břízy. Vrchní popruh připnula k trubkové objímce, aby fotoaparát
nesklouzl dolů. Vysvětlila Edit, jakým způsobem funguje čidlo, jak
pozná, že jsou vybité baterie nebo plná paměťová karta. Stará paní se
k Susso naklonila a se svráštělým obočím mlčky naslouchala.

„Ten skřet se tu objevil za světla,“ řekla Susso, „ale pro jistotu nastá-
vím sledování pohybu ve dne i v noci. Nezapomeňte na to, až půjdete
ven, aby tam nebyly jen vaše snímky.“

„Aha.“ Edit o krok ustoupila.

„Ne, teď radši zůstaňte na místě.“

„Proč zrovna teď?“

„Abychom se přesvědčily, že foťák funguje, jak má,“ řekla Susso a po-
škrábala se přes čepici na hlavě. „Obejděte ty auta a pak se vraťte tudy.“

Edit zmizela za opelem a ve stejném okamžiku se rozblíkalo čidlo
pohybu.

„Prima!“ zvolala Susso a spokojeně se ušklíbla. „Už vás má!“

Seved vytáhl z kapes suché pracovní rukavice. Když scházel ze schůdků na zápraží, do tváře mu narážely sněhové vločky. Z kotce se ozvalo blafnutí a pak zavrčení, ale štěkot žádný. Setřásl z pletiva sníh, aby na zvířata viděl. Dva švédští losí psi, jeden kříženec laponského špice a malá sibiřská lajka s huňatým zatočeným ocáskem. Všichni vyskočili a hleděli na něj.

„Tak tys byla v noci na střeše?“ zeptal se a fenka sklonila hlavičku na stranu.

Převrácené volvo leželo na zemi opřené o kapotu a přední sklo, zadní kola trčela ve vzduchu. Seved si lámal hlavu, jak vůz znovu obrátí; vytáhl přípojovací kabel ohříváče motoru a smotal ho. Podebrat volvo radlicí by nebylo k ničemu, zničil by plech. Přesto ten auťák musí nějak otočit. Ale jak?

Jedno zpětné zrcátko bylo uražené, skla naštěstí vydržela. Skryté škody samozřejmě odhadnout nedokázal. Praskliny. Únik tekutin. Čertví. Zeptal se Ejvor, jestli volvo napřed zvedli a pak hodili na zem, nebo ho rovnou převrátili, ale nebyla si jistá. Asi auto jen otočili na střechu. Jinak by to okna sotva vydržela.

Sedl si na bobek a prohlédl mřížku chladiče. Olej nenašel, ale chladicí kapalina určitě vytekla, protože ucítil silný pach glykolu.

Dveře se otevřely a ze stavení vyšla Ejvor. Na hlavě měla kapuci, kožešinová obruba jí lemovala obličej jako chlupatý věnec.

„Jak jste tohle ksakru vyřešili minule?“ zeptal se Seved.

„Jen jsme ho překloupili,“ odpověděla Ejvor a rukama mu naznačila, co s vozem udělali. „Ale tehdy stálo na boku. A byl u toho Lennart.“

„Zkusím to s traktorem.“

„Copak ty nepočkáš na Börjeho?“

„Nemůžu ho přece nechat na střeše.“

„Proč ne?“

„Protože mu to nesvědčí.“

Tomu Ejvor zjevně nerozuměla, či spíše nechtěla rozumět. Nic neřekla, pouze přimhouřila oči.

„Napadlo mě,“ prohlásil Seved a položil ruku na pneumatiku, „že bych mohl mezi přední a zadní kolo napnout lano, doprostřed zaháknout řetěz a zapráhnout auták do traktoru, co ty na to?“

Ejvor mlčky zvažovala jeho návrh.

„Obávám se, že ho za sebou povlečeš jako pluh.“

„Musím tahat pomalu.“

„Stejně bys s tím měl radši počkat. Auto to určitě ještě chvíli přežije.“

„A co když ho budeme potřebovat? Co když se něco stane?“ houkl na ni přes rameno a oddupal ke stodole. Vyhákl petlici, otevřel vrata a jedno křídlo zapřel u země sochořem, aby se neotevíralo.

Ze zdi sundal řetěz s hákem a s řinčením ho položil na radlici mezi hroudy sněhu. Vylezl do kabiny, sundal z volantu chrániče a nasadil si je na uši. Protivně zábly, ale brzy se zahřejí. Motor několikrát zachroptěl, zavrčel a vychrlil oblak výfukových plynů, které stoupaly ke střeše stodoly.

Vyvezl traktor na dvůr a seskočil na zem. Ejvor ustoupila na stranu a Seved zakřičel, aby přehlušil rachot motoru:

„Tažná lana jsou v autě!“

Ejvor se pokusila otevřít kufr, pak klesla na všechny čtyři a nahlížela bočními okénky do vozu. Na stropě, z něhož se nyní stala podlaha, se nakupilo všemožné haraburdí. Lopatka na sníh bez rukojeti, prázdné kanystry od tekutiny do ostříkovače, klubko startovacích kabelů, balení zlomených stěračů. Černá manšestrová kšiltovka se zapínáním na suchý zip.

Dveře uvízly ve sněhu, takže se je podařilo jen pootevřít. Škvíra však postačila k tomu, aby jí protáhla paži a vyndala vlečné lano z oranžových polyesterových vláken. Börje ho smotal do úhledných ruliček a nadvakrát obtočil gumičkou.

Seved zastrčil šikmo zastrížený konec lana za osu předního kola, ale Ejvor ihned vyndala ruku z kapsy a spustila:

„Měl bys ho spíš přidělat sem, aby se auto otáčelo opačným směrem, jinak se ulomí i druhé zpětné zrcátko.“

Samozřejmě měla pravdu. Že ho to nenapadlo. Strašně mu lezlo na nervy, že tam postávala a sledovala ho. Rozmrzele umístil popruh pod nápravy kol a zapnul karabiny.

Řetěz zahákl doprostřed lana a druhý konec obtočil kolem ramena radlice. Pak vylezl na traktor a zařadil zpátečku.

Edit uvařila čínskou polévku z pytlíku. Susso měla pořádnou rýmu, takže chuť necítila, vděčně však hltala vroucí pokrm, až si málem popálila jícen. V domě určitě nebylo víc než takových třináct čtrnáct stupňů. Obličej měla skloněný nad talířem. Hlava jí povážlivě ztěžkla.

Stará paní povídala a povídala; pomalu, zato nepřetržitě. Pokud člověk zažije něco podobného a nemá se komu svěřit, je to k nevydržení. Snažila se o podivném setkání promluvit se synem, ale ten nevěděl, co si o tom má myslet. Ve skrytu duše jí snad přece jen trošku věřil.

„Ale je to hroznej slaboch,“ pokračovala Edit. „Vyhýbá se konfliktům, nebo jak se tomu dnes říká. Nikdy by se neodvážil oponovat Karině, a ta o takových věcech... nechce ani slyšet.“

Edit zavolala i sestře, z jejího tónu však jasně vycítila výsměch a nevoli. Pokud šlo o žerty, sestra proti nadpřirozeným jevům ani bytostem nic neměla, naopak, připadaly jí dokonce vzrušující, ale jakmile o nich Edit začala hovořit se vši vážností, a navíc na svém tvrzení trvala, bylo po legraci.

Edit si povzdechla.

„Nakonec člověk ztratí kuráž se o tom vůbec zmínit.“

Susso si utrhla kuchyňskou utěrku a vysmrkala se.

„Takže vy jste o tom nikomu jinému neřekla?“ otázala se a rozbalila papír. Byly v něm zelenožluté hleny.

„Ale jo,“ řekla Edit. „Ihned jsem zavolala do redakce *Kurýra*.“

„Neděláte si ze mě dobrý den?“ zapochybovala Susso.

Edit zavrtěla hlavou.

„Tvrдили, že to je pozoruhodný příběh, dokonce slibovali, že za mnou pošlou reportéra.“

„To vám vážně řekli?“ usmála se nevěřičně Susso a mnula si nos utěrkou. „Že sem někoho pošlou?“